

Toespraak K. Agricola bij het monument

4 mei 2024

Vandaag op 4 mei herdenken wij de Nederlandse oorlogsslachtoffers. Iedereen -burgers en militairen- die in het Koninkrijk der Nederlanden of waar dan ook op de wereld zijn omgekomen sinds het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, en daarna in oorlogssituaties of vredesoperaties.

Het monument hier op 'de Krúshoeke', een man, een vrouw en een kind, staat symbool voor een gezin in een oorlogssituatie.

De man met zijn gezicht naar De Falom, de vrouw met het gezicht naar Dokkum, ze troosten elkaar. Het kind met bloemen moet de toekomst in vrede verbeelden. Op 19 januari 1945 was de aanslag bij de brug van De Falom. Als vergelding voor de dood van 2 Duitse soldaten werden op 22 januari in Dokkum 20 mensen doodgeschoten. Het monument, gemaakt door David van Kampen, is van blijvende waarde voor onze gemeente. Het doet ons ieder jaar weer letterlijk stilstaan bij het oorlogsgeweld dat zich ook hier, zo dichtbij heeft afgespeeld.

Maar, oorlog is anno 2024 ook niet heel ver weg. Sinds twee jaar is het oorlog in Oekraïne, hier niet eens zo heel ver vandaan. Rusland heeft Oekraïne aangevallen. De mensen aldaar leven iedere dag in angst en zijn hun leven niet zeker.

En ook in het Midden-Oosten is de situatie momenteel ernstig. Oktober vorig jaar kreeg Israël te maken met verschrikkelijke aanslagen. Als gevolg van die aanslagen is de situatie voor de inwoners van Gaza momenteel verschrikkelijk. Een enorm humanitair drama. De rest van de regio zit in een aanhoudende dreigende situatie. De dreiging van een oorlog.

Hebben 'wij' dan niks geleerd van wat zich tussen 1939-1945 in Europa heeft afgespeeld? Weer is het dat onder leiding van een persoon veel ellende over de mensen wordt uitgestort. Hoeveel levens moet dit nog kosten?

Het monument hier houdt de herinnering aan al die anderen die zijn gesneuveld voor onze vrijheid levend. Vandaag en in de toekomst. Een vrijheid die kwetsbaar is. Steeds meer komt het besef dat oorlog envrijheid niet iets zijn van vroeger. Wij leven in een wereld waarin wij iedere dag opnieuw worden geconfronteerd met oorlog en vrede.

Door op dit monument te passen raken de kinderen betrokken bij de geschiedenis. Want, zoals het monument ons al vertelt: Vrijheid is een keuze maken tussen goed en kwaad, er voor staan wanneer dit moet en er voor vallen. Laten wij daarom hopen dat wij en onze kinderen nog lang die vrijheid mogen bewaren en nooit die moeilijke keuze hoeven te maken.

Toespraak K. Agricola in de kerk

4 mei 2024

Geachte aanwezigen, dames en heren, jongens en meisjes,

Vandaag is het 4 mei en zijn we 2 minuten stil. Dat doen 'we' al (of misschien nog maar) voor de 79^e keer sinds de Tweede Wereldoorlog. Twee minuten stil zijn voor hen die vielen, die hun leven gaven voor de vrijheid van anderen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog, maar ook tijdens vredesoperaties naderhand. Volgend jaar hopen wij voor de 80^e keer in vreedstijd hier twee minuten stil te zijn en te herdenken...

Afgelopen 17 januari sprak de Nederlandse admiraal Rob Bauer de volgende woorden tijdens een vergadering van de NAVO in Brussel: "Niet alleen de legers van de NAVO-landen maar de hele samenleving moeten zich voorbereiden op een 'nieuw onvoorspelbaar tijdperk'. Wij moeten komen tot een 'samenlevingsaanpak' die verder gaat dan alleen militaire planning. Publieke en private organisaties moeten hun mentaliteit veranderen omdat de samenleving verandert. Van een tijdperk waarin alles planbaar, voorspelbaar, controleerbaar en gericht op efficiëntie was, naar een tijdperk waarin alles op elk moment kan gebeuren. Een tijdperk waarin we het onverwachte moeten verwachten".

Zo! Die woorden kwamen wel even binnen. Want de kaarten liggen sinds 2 jaar ineens heel anders op tafel. Twee jaar geleden viel Rusland Oekraïne binnen. En waarom? Honger naar macht. De vraag is wat het onvoorspelbare Rusland verder gaat doen. Ja, het is een tijdperk geworden waarin wij het onverwachte kunnen verwachten...Vrede is geen vanzelfsprekendheid meer. Iets wat wij ons niet voor kunnen stellen.

Veiligheid en vrijheid is iets waar we met elkaar keihard voor moeten vechten. Het is niet een vanzelfsprekend iets. Al nemen wij het vaak wel als voor de normaalste zaak van de wereld aan. Kijk eens naar het nieuws op tv of lees de krant. Dagelijks komen beelden onze huiskamers binnen van brandhaarden overal ter wereld. En bijna altijd is het ver weg...

Veiligheid en vrijheid is ook in alle openheid met elkaar over zaken kunnen praten. Maar onze samenleving verandert in rap tempo. Een andere mening wordt vaak niet getolereerd, we zijn tot op het bot verdeeld en gepolariseerd. Over wat voor onderwerp dan ook zoeken we via social media gelijkgestemden en van daaruit wordt een soort 'loopgravenoorlog' gevoerd. Zorgelijk!

Oorlog is het meest verschrikkelijke wat er is. Onderworpen zijn aan de tirannie van een machthebber. Niet kunnen zeggen wat je denkt, je leven niet zeker zijn. Vervolgd worden om wie je bent. Vroeg of laat zal echter de agressor 'belies jaan moatte'. Maar hoeveel mensenlevens en ellende heeft het voor die tijd wel niet gekost?

Jonges en famkes. De gebeurtenissen uit een oorlog zijn geen spannende verhalen uit een één of andere actiefilm of uit een boek. Het is bloedserieus. Ik hoop dat we met elkaar waakzaam blijven op signalen van haat en onderdrukking. Dat begint al in onze eigen omgeving. Wij mogen nooit vergeten, wat zich hier tijdens de jaren '40-'45 heeft afgespeeld. Ook hier in Dantumadiel gaven mensen hun leven voor de vrijheid van anderen. Of het waren geallieerde vliegers die hier met hun toestel neerstortten, of het waren mensen uit het verzet die hun daden met het grootst mogelijke offer moesten bekopen.

Iedereen mag hier zijn en mag leven. Ongeacht geloofsovertuiging, ras, geaardheid of politieke voorkeur. Ik hoop dat we met elkaar ervoor zorgen dat het hier vrede blijft en dat we met elkaar in vrede kunnen blijven herdenken.

Dank u wel!